

Листа и цвят за водата

Вержуня Костова, ландшафтен архитект

Водните растения са важен елемент от екстериора на дома. Те свързват водната площ с останалата част от градината. Освен че са красиви, те са и полезни. В естествените водосборища техните листа и стъбла са рай за по-малките птици, водни животни и други създания. В домашната градина те трябва да се избират според вида на водната площ – геометрична или пейзажна, малка или голяма. Има растения, които се развиват добре в дълбоки води, такива, които обичат плитките части, както и такива, за които е достатъчна влажна почва около корените.

Дълбоководните растения са едни от най-подходящите за домашния екстериор. Нуждаят се от 30-90 см дълбочина. С листата си те засенчват водата и пречат на образуването на водорасли, с присъствието си придават шарка на гладката водна повърхност, като образуват участъци от плаващи листа, някои от които цъфтят с атрактивни цветове. Ето някои от най-популярните дълбоководни растения, които могат да се отглеждат и у нас.

Апоногетонът произхожда от Южна Африка и предпочита частична сянка. Листата му са изпъстрени с лилави петна отгоре, а отдолу са изцяло лилави. Цъфти напролет и наесен с бели с аромат на ванилия цветове. В топла тиха вечер въздухът около водната площ ухае на апоногетона. Той се самозасява лесно, а може да се размножи и чрез разделяне на коренището.

Марсилея мутика е нецъфтящо водно растение с четириделни красиви листа, с по-тъмни и по-светли зони и различни нюанси на зелено по тях. Прилича на детелина. Някои от листата стоят точно над водата на тънки стебла. Растението пълзи по плитките части на водната площ и по краищата ѝ. Размножава се чрез сеене или разделяне.

Лотусът е древно растение, което се култивира от хиляди години. Освен че притежава прекрасни листа и цветове, шоколадовокафявият семенник е с ядещи се семена и е много подходящ за аранжировки. Лотусът може да се отглежда в открити водни площи или в съдове с вода. Има различни вариетети лотус. Някои са с големи кръгли плоски листа, други са с ароматни цветове, овални чисто бели венчелистчета и златни тичинки. Някои са с едри кичести, а други с дребни кичести цветове – все едно много перца са събрани накуп. Има лотуси, цветовете на които преливат от наситенорозово през прасковено и стигат до жълто. Растенията могат да издържат много ниски температури през зимата, ако корените им са дълбоко под нивото на леда, но за да цъфтят, им трябва горещо лято.

Нуфарът е много подходящ за сянка или дълбока вода, течаща или спокойна. Листата му са много красиви. При някои видове те са къдрави и прозрачни, разположени под водата. При други се повдигат над водната повърхност, трети са с дебели листа с копиевидни форми, стърчащи от водата. Някои видове имат интересни къдрави потопени листа в прозрачно бледозелено. През лятото те стават плаващи и тъмнозелени с яйцевидна форма. Цветовете на нуфара са жълти, чашковидни, стоящи и с леко уханье. Нуфарът се размножава чрез семена или с части от коренището.

Водните лилии предпочитат спокойни води и открити слънчеви места. До края на деветнадесети век най-цветните и красиви водни лилии са се развивали единствено на топло. Оттогава са направени много хибриди, подходящи за нашите климатични условия и изискват единствено да не допуснете корените им да замръзнат. Има видове за различни дълбочини: от 10 см до 2 и повече метра. Някои са дребни и подходящи за малки съдове на терасата, други образуват многобройни листа в големи водни площи. Има вариетети с цветове по 25 см в диаметър. Те са с извължени гладки остри розови венчелистчета и контрастиращи яркочълти разположени в кръг тичинки. Цветовете им стават все по-наситени с времето. Има водни лилии с наситеночервени цветове, разположени сред тъмночервени листа. Има и видове с алені цветове с 30 см диаметър, с лек ябълков аромат и корона от златни тичинки. Други водни лилии са с наситеножълти остри венчелистчета и жълти тичинки. Някои са с чисто бели ароматни цветове, зелени отвън, с подчертано кръгли листа в ябълковозелено. Има листа, които се променят от тъмночервени до зелени, има и кръгли медени до тъмнозелени листа, изпъстрени с пурпурни петна.

За тропическите водни лилии е необходима минимална температура от +10 градуса С, така че при нашия климат могат да се отглеждат в оранжерия. Установят ли се веднъж, водните лилии живеят дълго и не изискват особено внимание. Много добре растат в перфорирани съдове, които могат да се вдигнат при необходимост за смяна на почвата, разделяне на коренището или за зазимяване през студения период. Водните лилии трябва да се подхранват с торове на всеки 2-4 седмици през вегетативния сезон. Размножават се, като се разделя коренището на 3-4-годишните растения или се отделят издънки.

Виктория е дълбоководно тропическо растение със забележителни размери. Листата на някои екземпляри стигат до 2 м в диаметър. Извити са нагоре и образуват формата на поднос. Някои от тях могат да се ползват като сал, защото издържат до 50-60 кг. Виреят и цъфтят при температура от около 30 градуса. В умерения климат се отглеждат като сезонни растения, които се засаждаат през пролетта. Растат много бързо, особено ако се торят редовно. Цветовете на някои видове са 30 см в диаметър и с аромат на ананас. Някои са светлорозови и постепенно преминават в тъмнолилаво.

